

Τὴν ἄλλη μέρα ἔφυγα στὰ ξένα. Ὅταν μὲ καιρὸ ξαναγύρισα στὴν πατρίδα, ὅλοι ἀπορώντας μὲ διηγήθησαν ὅτι Ἐκεῖνη εἶχε φύγει κρυφὰ μιὰ νύχτα, ἀφίνοντας γονεῖς ἀπελπισμένους καὶ δὲν ἀκούστηκε πειρὰ.

Μερικοὶ παρετήρησαν, ὅτι τὴν ἴδια μέρα ἕνας ξένος μουσικὸς, ποῦ εἶχε φαγὴ στὸ χωριὸ πρὶν λίγαις μέραις καὶ ξεκούφαινε τὸν κόσμον μὲ τὸ ζουρνὰ του, γάθηκε γιὰ μιὰς κι' αὐτός. Ἀπόρησαν πῶς δὲν ἔδει-ξα καμμιάν ἐκπληξί, στὴν ἀπίστευτη εἰδήσει.

Φαράρι, 15 Ἀπριλίου 1896.

A. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Μοῦ γράφετε μὲ τόσῃν τρυφεράν καλωσύνην, ὥστε ἡ πρώτη μου ὀρμὴ ἦτο νὰ σᾶς ὑπακούσω. Μ' ἀνεχαίτισαν τὰ μακρὰ τῆς ἐργασίας μου ἔτη καὶ μ' ἐτρόμαξε τὸ μέλλον. Ἄ, ὅχι, σεβαστὴ ἄγνωστος φίλη, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπακούσω καὶ σᾶς θερμοπαρκαλῶ νὰ μοῦ κάμετε τὴν τιμὴν, ν' ἀναγνώσετε ὁλόκληρον αὐτὸ τὸ γράμμα.

Εἴσθε ξένη καὶ ἀπόἈληθινὴν συμπάθειαν πρὸς τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας, μετὰ τῶν ὁποίων ζήτε ἀπὸ μηχανῶν ἐτών(ῃ καὶ ἀπὸ περιέργειαν, νὰ μάθετε τί τάχα κάμνουν οἱ ἀπόγονοι θεῶν καὶ ἡμιθέων) ἐσπουδάσατε τὴν γλῶσσαν μας.

Εἴσθε ξένη καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτὴν, τὴν ὁποίαν ἐμάθατε ἀπὸ τὸν διδασκαλὸν σας, δὲν εἴσθε ὑποχρεωμένη νὰ γράψετε, ὅ,τι φρονεῖτε, ὅ,τι αἰσθάνεσθε, καὶ νὰ ζωγραφίσετε, ὅσα βλέπετε νὰ παίζωνται τριγύρω σας.

Κηρύττεσθε πολὺ δικαίως ὑπὲρ τῆς καθαρεύουσας, διότι δὲν εἴσθε ἠναγκασμένη μὲ τὴν ἀνεπαρκῆ αὐτὴν τεχνητὴν γλῶσσαν, νὰ περιγράψετε σκηνὰς τοῦ καθημερινοῦ βίου. Ὅσοι ἀπεπειράθησαν νὰ γράψουν, τὰ ἔργα των δὲν ἔζησαν. Τὰ ἐφόνευσεν ἡ ἀνεπάρκεια τῆς γλώσσης καὶ τὸ ἐπιτηδευμένον ὕψος, εἰς τὸ ὅποιον ἐξάπαντος ἔπρεπε νὰ ἐκπέσουν.

Ἡ πομπώδης καθαρεύουσα εἶναι γλῶσσα μεταβατική. Αὐριον θὰ φουρήσῃ ἕνα ἀεράκι καὶ θὰ σάρωσῃ τὸ δὲρ τὸ θὰ τὸ ἀναλυμένον ἀπαρέμγατον καὶ ἡ γλῶσσα αὐτὴ θὰ μείνῃ γλωσσολογικὸν μνημεῖον τῶν ἡμερῶν μας.

Τώρα πιθανόν καὶ ἡ δημώδης νὰ ᾔηνε μεταβατικὴ, διότι ἐγὼ δὲν εἰμυροῶ νὰ παραδεχθῶ, ὅτι ἐλύθη τὸ γλωσσικὸν ζήτημα. Μεταξὺ δύο μεταβατικῶν γλωσσῶν, ποία πρέπει νὰ προτιμηθῇ διὰ φιλολογικὰ ἔργα;

Ἡ γλῶσσα τοῦ διδασκάλου ἢ ἡ γλῶσσα τῆς καλῆς μητρὸς μας;

Ἐδῶ ὁ δισταγμὸς δὲν χωρεῖ. Ἄφου δὲν εἰμυροῦμαι κἀνεὶς μὲ μίαν μονοκονδυλίαν νὰ μορφώσῃ τὴν καθαρεύουσαν εἰς γλῶσσαν βιώσιμον ἢ νὰ στερεώσῃ τὴν δημώδη, ἀντὶ νὰ σταυρώσῃ τὰς χεῖράς του ἀδρανεῖς, ἢς γράψῃ εἰς τὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἐμάθεν ἀπὸ

μικρὸ παιδάκι καὶ εἰς τὴν ὁποίαν θ' ἀποδώσῃ πιστότερα, ὅ,τι θέλει νὰ γράψῃ.

Ὅταν, χωρὶς νὰ παραλείψω οὔτε συλλαβὴν, διαβάξω ὅσα περὶ γλώσσης γράφονται, σχηματίζω τὴν ιδέαν: ὅτι γίνεταί μιὰ μεγάλη ζύμωσις, ἀλλὰ δὲν κουράζω τὸν νοῦν μου διὰ νὰ βγάλω συμπεράσματα ὑπὲρ τοῦ ἐνός ἢ ὑπὲρ τοῦ ἄλλου. Ἄς ἐργάζωνται ἐκεῖνοι, ἡ ἐργασία των μᾶς ὠφελεῖ, μὰ καὶ ἐγὼ δὲν πρέπει νὰ μείνω ἀδρανής, ἀναμένοντα τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν των. Ἡ ἐπερχομένη γενεὰ, πρέπει νὰ εὕρῃ ἔργα.

Ἄν, μεταξὺ τῶν φιλολογικῶν ἔργων, τῶν συγγραμμάτων φιλοπόνων λογογράφων μας, ὑπάρχουν ἔργα βιώσιμα, καὶ μίαν ἀλήθειαν ἂν ἐγκρούπτουν καὶ ὀλίγην τέχνην ἂν ἡ μορφή των παρουσιάσῃ, ἡ ἐπερχομένη γενεὰ, δὲν θὰ ἐξετάσῃ ἂν ἡ γλῶσσα ἦτο ζηλευτὴ, ἀλλὰ θὰ μᾶς εὐγνωμονῇ, διότι εὔρεν ἔργα καὶ ὅχι λόγια λόγια λόγια.

Τώρα, ὅπως ἀπὸ τὴν καθαρεύουσαν, δὲν λαμβάνω παρὰ τὰς μάλλον ἐν χρήσει λέξεις καὶ ἀπὸ τὴν δημώδη, χωρὶς νὰ μελετήσω τὰ γλωσσικὰ ἰδιώματα τῆς ἀληθινῆς νεοελληνικῆς βαθεῖα, λαμβάνω ὅσα μεταχειρίζονται οἱ τριγυρινοὶ μου.

Αὐτὴ ἡ ἀμέλεια ἴσως θεωρηθῇ φυγοπονία ἢ καὶ ἔλλειψις ἀρχῶν σταθερῶν. Ἡ ἀλήθεια εἶνε, ὅτι εὗρισκω τὸν ἐαυτόν μου ἀκατάλληλον διὰ τοιαύτην γλωσσολογικὴν ἐργασίαν καὶ ἔπειτα ἐκτιμῶ πολὺ τοὺς εἰς τὰ τοιαῦτα ἐργαζομένους καὶ ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν δραστηριότητά των, πολὺ δὲ περισσοτέραν εἰς τὸ πείσμά των, μὲ τὸ ὅποιον ὑπερασπίζονται τὰς ιδέας των.

Ἀπὸ τὸ πείσμά των, θὰ εὔρουν ἐπιχειρήματα καὶ ἡ νίκη, ἐνὼ νομίζουν, ὅτι θὰ δοθῇ εἰς ἐκείνον, ὁ ὅποιος θὰ παρατάξῃ περισσότερα ἐπιχειρήματα, ἢ ἐλπίς των θὰ διαψευσθῇ.

Τὴν ἐτυμηγορίαν τῆς ἡ ἐπερχομένη γενεὰ, δὲν θὰ ἐκφέρῃ βασιζομένη εἰς ἐπιχειρήματα.

Τὰ σημερινὰ ἔργα, τὰ ἀγριολουδοῦς μὲ τὸ ἰδιῶζον ἄρωμά των, θὰ ᾔηνε ὁ τάκης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ ζήτημα θὰ τεθῇ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ Ο ΨΥΧΟΠΑΤΕΡΑΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

[Τὸ γράφετον τοῦ Βένιερη, ὡς ἐν τῇ τρίτῃ πράξει. Ἡ μεγάλη θύρα τοῦ βάλθους εἶνε κλειστὴ. Ἀπομυσήμερον. Ὁ Γεῶργος καὶ ὁ Εὐτύχιος κάθονται πρὸ μικροῦ τραπέζιου, παρὰ τὸ γράφετον τοῦ Βένιερη, πίνοντες καφεὶ καὶ συνομιλοῦντες πρὸ πολλῆς ὥρας. Ὁ Εὐτύχιος κάθηται εἰς τὸ διβάνιον].

Εὐτύχιος.—(Μετά τινα σιωπῇ). Καὶ ὡς τί ὦρα κοιμᾶται συνήθως;

Γεῶργος.—Μὰ ὡς τὰς τρεῖς.

Γεώργος.—Ήθελα νά μάθω τί θά του άπαν-
τήσετε.

Βένιερος.—Ως άδελφός βέβαια.

Γεώργος.—Έννοείται.

Βένιερος.—Είσαι ακόμη άνήλικος... Έγώ είμαι
ό κηδεμών.

Γεώργος.—Αν δέν ήταν αυτό, θά ήρχετο νά
τήν ζητήσει από μένα.

Βένιερος.—Α! καί τώρα πού έρχεται σέ μένα,
θέλεις τάχα νά συσκεθούμε, ν' άποφασίσουμε μαζί..
Ζητείς, δηλαδή, συνεργασίαν μαζί μου.

Γεώργος.—Όχι· σ'ές έρώτησα απλώς, τί θά του
άπαντήσετε...

Βένιερος.—Έτοιμος νά συζητήσης ό,τι θά σοϋ
πώ. —Ας έλθη νά μου τήν ζητήσει... άς έλθη καί
βλέπουμε. Δυστυχώς δέν άποφάσισα ακόμη! (Ο
Γεώργος κάμει τακτικήν μεταβολήν καί κινεί νά
έξέλθη). Λυπούμαι πολύ.

Γεώργος.—(παρά τήν θύραν). Τίπτω.

Βένιερος.—Δέν μου λές... (Ο Γεώργος στρέ-
φεται). Ήταν έδω πρό όλίγου ο Εϋτύχιος; (τῷ δει-
κνέει τὸ τραπέζι).

Γεώργος.—Μάλιστα.

Βένιερος.—Πολύ καλά. (Ο Γεώργος εξέρχεται
Ο Βένιερος κροάει τὸν κώδωνα καί κατέρχεται ἡ
Φραντζέσκα). Πάρε αυτά τὰ φλιντζάνια ἀπ' ἐκεῖ...
Πές τήν κυρία σου νά κατεβῇ ἐδῶ, κάτι νά της πῶ.
(Ἡ Φραντζέσκα ἐκτελεῖ καί εξέρχεται. Συγχρό-
τως ἀπὸ τὸ γραφεῖο, εἰσέρχεται ὁ Μανώλης καί
περιβλέπει ὡς κατὰ ζητῶν).

Βένιερος.—Τί ἀγαπᾷς;

Μανώλης.—Κάτι φλιντζάνια μου εἶπε ὁ κύριος
Γεώργος...

Βένιερος.—Α!... ἅ!... πέ του, σέ παρακαλῶ
ἐκ μέρους μου, ὅτι ἐφρόντισα... ἐφρόντισα... (Ο Μαν-
ώλης εξέρχεται). Καί γιὰ ὅλα ἐγώ θά φροντίσω
... ἔννοια του!

Θεώνη.—(Κατερχομένη). Δέ φορεῖς τὸν σκοῦ-
φό σου Λεωνίδα μου; Θά κρυώσης πού βήχεις ἔτσι.

Βένιερος.—Μη! μάλιστα! Αὐτὸ μᾶς ἔλειψε
τώρα· νά φοβᾶσαι νά μὴν κρυολογήσω... Καί σοῦ
ἔχει μιὰ τυφερότητα! (Γυναικες ὑποκρίττεις, κακοχρη-
νονάχεται!) Γιὰ κάθισε ἐκεῖ σέ παρακαλῶ. (βήχει).

Θεώνη.—Τί με θέλεις;

Βένιερος.—Άκουσε τί σε θέλω. Πρῶτα-πρῶτα
θά σέ ρωτήσω κάτι τι, γιὰτί μὴ τὸ Θεό, ἀπὸ τὸν
τρόπο σου, κοντεύω νά το ξεχάσω. Εἴσαι γυναικί-
α μου ἢ δέν εἴσαι;

Θεώνη.—Πῶς δέν εἴμαι;

Βένιερος.—Πολύ καλά. Ἡ γυναικία με ποῖόν
πρέπει νά συμφωνῇ; με τὸν ἄνδρα της, ἢ με τοὺς
ἐχθρούς του;

Θεώνη.—Φυσικά...

Βένιερος.—Με τοὺς ἐχθρούς του!;

Θεώνη.—Όχι, με τὸν ἄνδρα της.

Βένιερος.—Ε, ἂν ἔχης αὐτὴ τήν ιδέα πραγ-
ματικῶς, κάτι μπορεῖ νά γίνη. Δέν μου λές, ξέρεις
ποιοὶ εἶνε οἱ ἐχθροὶ μου σήμερα;

Θεώνη.—Όχι· ἐσύ, Λεωνίδα μου, δέν ἔχεις
ἐχθρούς.

Βένιερος.—(Μπᾶ! ἄλλη γλῶσσα τώρα). Καλά.
Θά στα πῶ, γιὰτί φαίνεται ὅτι δέν τα ξέρεις. Μάθε
λοιπόν, ὅτι ἐχθροὶ μου εἶνε: ἡ Οὐρανία, ἡ Ἀνθή, ὁ
Γεώργος, ὁ Εϋτύχιος, ὁ Παντελῆς ὁ Βάρλας—μάλι-
στα!—ὁ κύριος Τέλης, ἡ δεσποινὶς Φραντζέσκα, ὁ
Μανώλης—ὅλοι οἱ δικοὶ μας τελοσπάντων, ἄνθρω-
ποι καί κτήνη, (ὑποτιθεμένου ὅτι εἶνε ἄνθρωποι
μόνον ἡ Φραντζέσκα καί ὁ Μανώλης).

Θεώνη.—Τί εἶνε αὐτὰ πού λές!

Βένιερος.—Αὐτὰ πού λέω.—Τώρα ἐσύ τί θέλεις;
Νά πᾶς ἐπὶ κεφαλῇς τῶν ἐχθρῶν—γιὰτί ἡ θέσις σου
βέβαια θά σου δώσῃ τήν ἀρχηγία,—ἢ νά μείνης
μαζί μου, εἰς τὸ πλευρόν μου, σύζυγος πιστὴ καί
σύμμαχος εὐλικρινής;

Θεώνη.—Μά θέλει ρώτημα; Ἐσύ μπορεῖ νά με
περιφρονεῖς· ἀλλὰ ἐγώ πότε ἔπαυσα νά σε ἀγαπῶ;
Καί ὅλος ὁ κόσμος νά εἶνε ἐχθρός σου, ἐγώ θά εἴμαι
μαζί σου.

Βένιερος.—Ῥαίος λόγος. Ἄ, εἶπες ἕνα ὠραῖο
λόγο. Νά ἰδοῦμε τώρα ἂν θά συμφωνήσουν καί τὰ
ἑργα.

Θεώνη.—Νά ἰδοῦμε.

Βένιερος.—Ο Εϋτύχιος, ὁ ἀνεψιός σου, θά ἔλθῃ
ἐδῶ σέ λίγο, γιὰ τήν ὑπόθεσιν πού ξέρεις.

Θεώνη.—Ποιός σ' τὸ εἶπε;

Βένιερος.—(Χμ! ἄττραψε τὸ μάτι σου). Τὸ
ἔμαθα. Ἐγώ ὅμως, ξέρεις, θά τον διώξω.

Θεώνη.—(ζωηρῶς) Γιὰτί;—(Ω, τὰ ἴδια πάλι).

Βένιερος.—Τὰ βλέπεις; Βλέπεις πῶς ἀλαφια-
στικὰς ἀμέσως;

Θεώνη.—Τί νά σου πῶ κ' ἐγώ; ζεύρω γώ...
Κάμε ὅ,τι θέλῃς. Δέν μου εἶπες τόσες φορές, ὅτι ἐγώ
γνώμην δέν ἔχω; ὅτι ὁ ἄνδρας κάνει ὅ,τι θέλῃ,
χωρὶς νά ρωτᾷ τὴ γυναικίαν του;

Βένιερος.—Ἄφρησέ τα, αὐτά. Τώρα ἄλλαξα γνώ-
μη. Θά σε ρωτήσω· καί ὅχι μόνον θά σε ρωτήσω,
ἀλλὰ θά σου ἐξηγήσω τὰ πράγματα καί θά ζητήσω
νά σε φέρω με τὴ γνώμην μου. Δέν θέλω νά ἔχῃς
οὔτε αὐτὸ τὸ παράπονο. Λοιπόν ἡ Οὐρανία δέν μας
συμφέρει νά πάρῃ τὸν Εϋτύχιον.

Θεώνη.—Γιὰτί;

Βένιερος.—Γιὰτί ξέρεις τί θά πῇ ὁ κόσμος, αὐτὸ
τὸ τίμιο θερίο; «Ο Βένιερος ἐπῆρε τήν περιουσίαν
τῶν ὀρφανῶν καί τήν ἐμοίχασε εἰς τοὺς συγγενεῖς
του». Ο Εϋτύχιος εἶνε ἀνεψιός μας καί τὸ θερίο δέν
θά μᾶς το συγχωρήσῃ αὐτὸ ποτέ!

Θεώνη.—Ἄρ' οὐ τὸν ἀγαπᾷ καί τον θέλῃ τὸ
κορίτσι;

(Ἀκολουθεῖ).